

нашій країні. Зважаючи на це, пропонуємо розглянути можливість виконання групами студентів (командами) подібних конкурсних завдань університетського, державного та міжнародного рівнів.

Список використаних джерел

1. Райт Крістен, Хадсон Ричард, Райт Джим. Комунікаційні зміни та взаємодія зі стейкхолдерами в умовах реформ/Фінанси України, 2/2017, с. 7–11.
2. Тарнопольський О.Б. Навчання через зміст, змістовно-мовна інтеграція та іншомовне занурення у викладанні іноземних мов для професійних цілей у немовних вишах / О. Б. Тарнопольський // Іноземні мови. — 2011. — №3. 166
3. Капустіна О.В. Деякі аспекти застосування методики CLIL у навчальному процесі / О. В. Капустіна // Стратегії міжкультурної комунікації в мовній освіті сучасного ВНЗ: зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ (15 берез. 2016 р.) / М-во освіти і науки України, ДВНЗ.

Капуш А.В.

кандидат філологічних наук, доцент кафедри німецької мови

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

ВАРІАТИВНІСТЬ МОВНОЇ НОРМИ: ВИСНОВКИ ДЛЯ ПРАКТИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Однією з ознак людської мови є її соціальна природа та конвенціональність. Соціальним за своєю суттю є і мовлення — акт спілкування людей, який є практичною реалізацією мови. Щоб досягнути мети комунікації — передати позамовну інформацію чи вплинути на інших учасників комунікативного акту, мовці повинні дотримуватися наявних у суспільстві вимог щодо вимови, слововживання, граматики тощо. Мовна норма — це сукупність найбільш стійких, традиційних елементів системи мови, історично відібраних і закріплених суспільною мовною практикою; сукупність колективних реалізацій мовної системи, прийнятих суспільством на певному етапі його розвитку й усвідомлених ним як правильні, зразкові [1, с. 301]. Однак у процесі практичного використання мови постійно відбуваються порушення усталеної мовної норми. До чинників, що впливають на мову, належать соціальна організація суспільства (економічний лад, форма держави, процеси інтеграції чи розпаду), соціальна диференціація (класи, стани, майнові відносини, професійна діяльність), демографічні зміни (збільшення населення, зміни в його складі, чисельності етносів, співвідношення між міським і сільським населенням).

Поряд з цим мова, як об'єктивна реальність, має і свої власні, внутрішні закони розвитку. Порушення мовної норми викликають критику мовознавців, однак, як зауважує Х.Д.Шлоссер, саме щоденне вживання мови сприяє зміні частково давно застарілих правил, а масові порушення усталених норм є початком для виникнення нових норм, тому що взагалі без норми мова не змогла б функціонувати [3, с. 19].

До явищ, які свідчать про варіативність наявної мовної норми в німецькій мові та, можливо, є становленням нової, зокрема належать:

- **у лексиці:** існування паралельних форм — *mal/einmal*, повернення до давніх розгорнутих форм — *alleine* ← *allein*, *gerne* ← *gern*; вживання нелогічних суперлативів, тобто найвищого ступеня від прикметників, які за своїм змістом не можуть його утворювати, напр., *der einzige Grund, in keinsten Weise, optimalste Bedingungen*;

- **у граматиці:** відмирання закінчень в іменників слабкої відміни (N-Deklination) у непрямих відмінках *mit dem Präsident sprechen, einen Prinz heiraten*; порушення порядку слів у підрядному реченні, насамперед після сполучника *weil*, напр., *Du sollst mich dabei unterstützen, weil ich finde es wichtig*; порушення рамкової конструкції речення з метою доповнення, акцентування уваги на певній інформації, напр., *Die Eltern sind gestern abgereist nach Wiesbaden*; витіснення родового відмінка на користь давального тощо.

Як окремий чинник потрібно відмітити потужний вплив англійської мови, який не обмежується запозиченням лексики та явищами інтерференції (напр., англ. *to become* та нім. *bekommen*), але простежується і у граматиці: напр., *in 2019* замість нормативного *2019* або *im Jahr(e) 2019*.

Як було згадано вище, серед іншого на мовну норму впливає зміна етнічного складу користувачів мови. Німецький лінгвіст Х. Візе, яка досліджувала мову молоді у поліетнічному районі німецької столиці Берлін-Кройцберг, створила термін *Kiezdeutsch*, як позначення для етнолекту, варіанту мови, на якому спілкується більшість молодих мовців з етнічних меншин (переважно турецького походження). Поява подібних варіантів мови спостерігається і в інших густонаселених регіонах із великою часткою мігрантів. *Kiezdeutsch* має цілу низку характерних мовних ознак, вважається новим німецьким діалектом та, безумовно, з часом також суттєво вплине на сучасну норму німецької мови [2, с. 204].

Все вищесказане має безпосередній вплив на практику викладання німецької мови як іноземної. Завдяки глобалізації сучасного суспільства, доступності автентичних іншомовних джерел, можливості спілкуватися з носіями мови, які є представниками різних соціальних, етнічних та вікових груп і не завжди послуговуються виключно нормами літературної мови, студенти мають справу не лише із кращими зразками мовного стандарту, але і з розмовною мовою, різноманітними соціолектами та діалектами. Це призводить до того, що у студентів іноді складається враження необов'язковості дотримання вимог мовної норми. Мовляв, зрозуміло і так, головне, що комунікація відбулася. Враховуючи цей виклик, завдання викладача іноземної мови полягає у тому, щоб:

1) пояснювати студентам динамічну природу мови та знайомити їх з різними варіантами її існування;

2) наголошувати на консолідуючій, інтегруючій та регулюючій ролі мовної норми, яка є еталоном, важливим орієнтиром, ефективним знаряддям успішної комунікації;

3) виховувати культуру мовлення та критичне ставлення до невиннованого порушення мовних правил та чистоти мови.

Список використаних джерел

1. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: підручник, 3-тє видання / М. П. Кочерган. — К.: ВЦ «Академія», 2008. — 464 с.
2. Schlobinski P. Grundfragen der Sprachwissenschaft. Eine Einführung in die Welt der Sprache(n). Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2014. — 272 S.
3. Schlosser H.D. Wenn Sprachgebrauch auf Sprachnorm trifft. *Der Sprachdienst*. 2013. Heft 1. Jahrgang 57. S. 1–19.

Ковтун В.С.

старший викладач кафедри німецької мови

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

ПІДГОТОВКА ПОТОЧНОГО, ПРОМІЖНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО ОЦІНЮВАННЯ ІНСТРУМЕНТАМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ (НІМЕЦЬКОЇ) МОВИ

Анотація. Автор вважає, що за дистанційного навчання будь-яке відповідальне офіційне сертифікуюче оцінювання має здійснюватися виключно за присутності уповноваженого викладача з одночасним забезпеченням повної самостійності виконання завдання, що підлягає оцінці. **Підготовку** особи, що сумлінно навчається дистанційно, **до верифікованого сертифікуючого контролю** на рівні відповідних аналогічних змістовних та операційно-технологічних алгоритмів має **уможливлювати матеріал відповідного дистанційного курсу**. Як приклад автор наводить свої комп'ютерні інтерактивні практикуми з вивчення німецької мови для майбутніх економістів (IP I) та (IP II).

Abstract. The author believes that in Distance Learning, a responsible official assessment for certification purposes should only take place in the presence of an authorized teacher. This should be done by omitting unauthorized aids when performing the task to be assessed. The preparation of the efficient Distance Learner for such a verified official assessment for the purpose of certification is to be made possible by the subject matter of the relevant course for Distance Learning using analogous content and technological algorithms. As an example for a solution the author refers to his own highly specialized application software — computer-aided interactive tutors for future economists (IP I) and (IP II).

Ключові слова: дистанційне навчання, сертифікаційний контроль, уповноважений викладач, самостійність виконання, уможливлення підготовки, матеріал дистанційного курсу, змістовні та технологічні алгоритми, комп'ютерні інтерактивні практикуми.

Keywords: distance learning, assessment for certification, authorized teacher, omitting unauthorized aids, preparation for assessment, analogous content and technological algorithms, computer-aided interactive tutors.

Оцінювання досягнутого рівня знань є одним з найважливіших компонентів організації навчальної роботи як для викладача, так й для особи, що навчається, незалежно від форми навчання — очної /аудиторної/ або дистанційної.

Основними етапними складовими визначення досягнутого рівня знань, вмінь та навичок на відповідному етапі є поточне, проміжне та підсумовуюче оцінювання, на підставі якого на кожному відповідному етапі визначається (корелюється) спрямування подальшої навчальної роботи. Поточне оцінювання за умови екстраполяції його результатів зі стратегічного на нижчій, тактичній рівень, можна розглядати також як певним чином підсумкове для свого етапу.